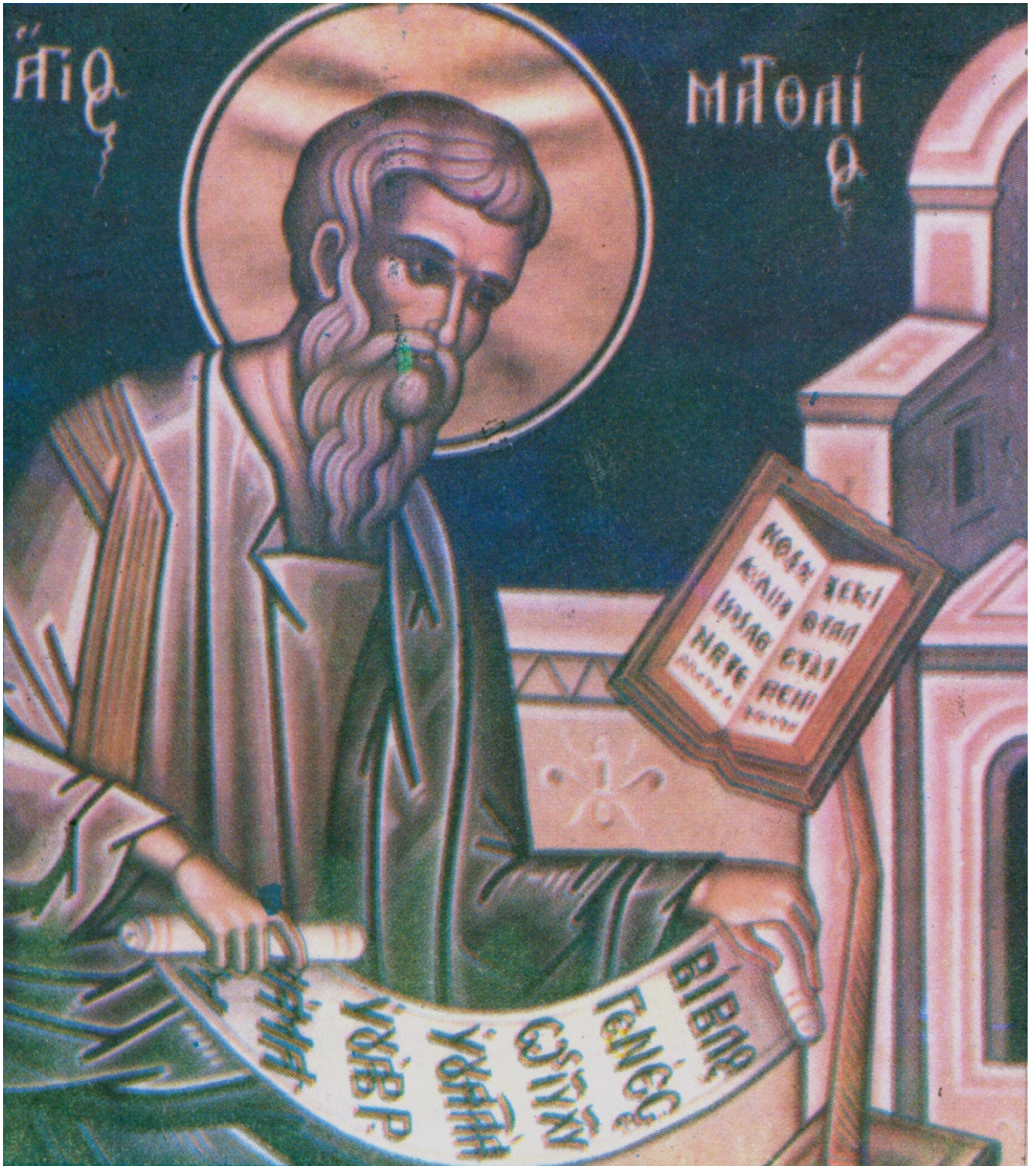

16 Νοεμβρίου 2024

Ο Απόστολος και Ευαγγελιστής Ματθαίος ο Τελώνης

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Άγιος Απόστολος και Ευαγγελιστής Ματθαίος

Στους καταλόγους των Δώδεκα μαθητών που αναγράφονται στη Καινή Διαθήκη αναφέρεται το όνομα Ματθαίος. Ο ίδιος έτσι ονομάζει τον εαυτό του στον κατάλογο των μαθητών που παραθέτει στο Ευαγγέλιο του (Ματθ. 10, 3) αλλά και στη διήγηση της κλήσεως του στο αποστολικό αξίωμα. Στη διήγηση της κλήσεως κάνει λόγο για ένα άνθρωπο που κάθεται στο τελώνιο και γι' αυτό ο ίδιος χαρακτηρίζει τον εαυτό του «Ματθαίος ο τελώνης». Αυτός ο τελώνης στο κατά Μάρκον ευαγγέλιο ονομάζεται «Λευίς ο του Αλφαίου» (Μαρκ. 2,14) ενώ ο Λουκάς αναφέρει μόνο « Λευίς» (Λουκ. 5, 27). Πρέπει να πούμε ότι στους καταλόγους των μαθητών αναφέρεται και ο απόστολος Ιάκωβος ως υιός του Αλφαίου, αλλά δεν ήταν αδελφός του Αποστ. Ματθαίου. Αν ήταν θα αναφερόταν μέσα στα ευαγγέλια, όπως συμβαίνει με τους άλλους αποστόλους που ήσαν αδέρφια π.χ. Ανδρέας και

Πέτρος, Ιάκωβος και Ιωάννης.

Ο τελώνης Ματθαίος και ο Λευΐς είναι το ίδιο πρόσωπο. Το όνομα Ματθαίος που το πήρε μετά τή κλήση του από τον Χριστό, σημαίνει Θεόδωρος ή Θεοδώρητος δηλαδή αυτός που είναι δώρον Θεού. Είναι σύντμηση του ονόματος Ματθανίας, όπως σύντμηση του ονόματος Ματθαίος είναι το όνομα Μαθθίας. Ο Τατιανός στο Ματθ. 10, 3 παραθέτει την προσθήκη «ο και Λεββαίος». Δεν γνωρίζουμε πότε και γιατί ο Κύριος του έδωσε αυτό το όνομα, με το οποίο ήταν πλέον γνωστός στην Εκκλησία, όταν έγραφε το Ευαγγέλιο του. Οι δύο άλλοι ευαγγελιστές, Μάρκος και Λουκάς από σεβασμό προς τον Απόστολο και Ευαγγελιστή Ματθαίο, δεν αναφέρουν το επάγγελμα του διότι ο τελώνης ήταν μισητό πρόσωπο. Ο ίδιος όμως αναφέρει ότι ο Κύριος «είδεν άνθρωπον καθήμενον επί το τελώνιον, Ματθαίον λεγόμενον» (Ματθ. θ, 9), άνθρωπο δηλ. γνωστόν με το όνομα Ματθαίος. Όπως αναφέρει Χρυσόστομος: *«Άξιον και του αποστόλου θαυμάσαι την φιλοσοφίαν, πως ουκ αποκρύπτει αυτού τον έμπροσθεν βίον, αλλά και το όνομα τίθησι, των άλλων κρυψάντων αυτό προσηγορία ετέρα»*. Δεν αρνείται τη προηγούμενη ζωή του ο απόστολος, ομολογεί την αλλαγή του μετά την κλήση του. Αυτό φανερώνει την ταπείνωσή του.

Ο Απ. Ματθαίος κατοικούσε στην Καπερναούμ, πόλη που ανήκε στη δικαιοδοσία του Ηρώδη. Ο ίδιος, ως υπάλληλος θα ανήκε στην υπηρεσία κάποιου επιχειρηματία, που εξαγόρασε από τους Ρωμαίους την είσπραξη των φόρων της πόλεως ή και ολόκληρης της περιφέρειας. Γνώριζε δε ασφαλώς την αραμαϊκή γλώσσα, που μιλούσαν οι Ιουδαίοι αλλά και την ελληνική.

Στην κλήση του Κυρίου, «ακολουθεί μοι», υπάκουσε αμέσως και χωρίς δισταγμό εγκατέλειψε τα πάντα. Αυτό σημαίνει ότι γνώριζε και σεβόταν τον Κύριο. Ανήκε και αυτός στους τελώνες, που πλησίαζε ο Κύριος και που οι Φαρισαίοι για να τον κατηγορήσουν τον χαρακτήριζαν « φίλος των τελωνών» (Λουκ. 7, 35. 15, 1). Ο Ματθαίος πρέπει να ήταν πλούσιος. Αυτό φαίνεται από το ότι είχε δικό του σπίτι. Σ' αυτό για να πανηγυρίσει το γεγονός της κλήσεως του και την εγκατάλειψη του επαγγέλματος του παραθέτει γεύμα αποχαιρετιστήριο στο οποίο κάλεσε πάρα πολλούς ανθρώπους. Δεν φαίνεται από τα ευαγγέλια ότι γνώριζε ή ανήκε στον κύκλο των μαθητών του Ιωάννου του Προδρόμου, όπως άλλοι μαθητές.

Μετά την κλήση του παραμένει αφανής μέσα στον κύκλο των μαθητών. Και όταν ζούσε ο Κύριος αλλά και μετά την Ανάσταση. Δεν αναφέρεται πουθενά μέσα στη Κ. Δ το όνομά του. Αυτή η αφάνεια μαρτυρεί ασφαλώς την ταπεινοφροσύνη του. Ο Κλήμης ο Αλεξανδρεύς μας δίνει πληροφορίες για την αυστηρή ασκητική ζωή του. «Ματθαίος μεν ουν απόστολος σπερμάτων και ακροδρύων και λαχάνων άνευ κρεών μετελάμβανεν». Καρποί και λαχανικά, αποχή από κρέας.

Μετά την Ανάσταση του Κυρίου ο Ματθαίος, όπως αναφέρουν οι Κλήμης, Ευσέβιος και Ειρηναίος, κηρύττει τον Χριστό, περίπου για οκτώ χρόνια, στους Εβραίους. Εδώ γράφει μεταξύ 60-66 μ. Χ. το Ευαγγέλιο του στην αραμαϊκή γλώσσα, που το

μετάφρασε ο ίδιος ή κάποιος άλλος αποστολικός άνδρας αργότερα στα ελληνικά. Σ' αυτό περιλαμβάνονται οι αφηγήσεις γεγονότων της ζωής του Κυρίου αλλά και διδασκαλίες, που χρησιμοποιούσε στις κατηχήσεις του. «Το κατά Ματθαίον ευαγγέλιον πρὸς Ἰουδαίους εγγράφη», αναφέρει πρώτος ο Ειρηναίος, εννοώντας ως παραλήπτες τους Εβραίους που έγιναν χριστιανοί ή όπως αναφέρει ο Ωριγένης «τοις ἀπὸ Ἰουδαϊσμοῦ πιστεύουσι».

Σκοπός της συγγραφής του Ευαγγελίου από τον Απ. Ματθαίο ήταν να φανερώσει ότι ο Χριστός καταγόταν «εκ σπέρματος Δαβίδ» γι' αυτό και αρχίζει την αφήγηση του με τη Γέννηση Του. Όπως λέει ο Ι. Χρυσόστομος ο Ματθαίος «ουδέν πλέον εζήτησε δείξαι ή ότι ἀπὸ Ἀβραάμ καὶ Δαβίδ ἦν...ουδέν γὰρ οὕτως ἀνέπαυε τὸν Ἰουδαῖον, ὡς τὸ μαθεῖν αὐτόν ὅτι τοῦ Ἀβραάμ καὶ Δαβίδ ἐκγονοσ ἦν ὁ Χριστός». Γι' αυτό εκλέγει κύρια γεγονότα της ζωής του Κυρίου, συλλέγει λόγους του και τα τοποθετεί με τρόπο ὡστε να ανταποκρίνονται στην απόδειξη της θέσεως ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ὁ Μεσσίας, που προαναγγέλθηκε στους Ἰουδαίους. Με τη παράθεση δε των προφητειῶν της Π.Δ φανερώνει ὅτι εκπληρώθηκαν στο πρόσωπο του Χριστοῦ.

Για την μετέπειτα δράση του ὅσα παραδίδονται δεν μπορούμε να τα θεωρήσουμε ακριβή και ιστορικά. Ο Ρουφίνος, ο Γρηγόριος ὁ Μέγας και ὁ ἐκκλησιαστικός ιστορικός Σωκράτης ἀναφέρουν ὅτι πῆγε στην Αἰθιοπία. Ο Παυλῖνος Νώλης ἀναφέρει ὅτι ἐπέστρεψε στο Χριστό τους εἰδωλολάτρες Πάρθους, ὅπως δε ἀναφέρει ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης «ὑστερον ἐτελειώθη διὰ τοῦ πυρός ὑπὸ των ἀπίστων» στην Ἱεράπολη της Συρίας. Αυτό φανερώνει και τὸ δίστιχο του συναξαριστή: « Σῶζεις Ἰησοῦ καὶ τελῶνας· σοὶ χάρις». Οὕτω βοά Ματθαῖος ἐκ πυρός μέσου». Δηλ. «Σῶζεις, Ἰησοῦ καὶ τελῶνες· σ' Ἐσένα ἀνήκει ἡ χάρις». Ἐτσι φωνάζει ὁ Ματθαῖος βρισκόμενος στο μέσο της φωτιάς.

Ταις του σου Αποστόλου πρεσβείαις ὁ Θεός, ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.